

העם אוקש על הפסים

הרכבת יורה מן הפסים. לא היתה זאת רק רכבת של קרונות ברזל ועץ. היתה זאת כל הרכבת של השלום בי מרחב, אשר גלגליה הצרודים השמיעו חריי קה צורמת-אוזן על הפסים המסיצים המור בילים מתלאביב לקהיר, מטבריה לדמשק, מירושלים לעמאן.

מצב-הרוח לאורך הגבולות הארוכים של מדינת ישראל הוא כזה שכל עטישה מי עבר אחד של הגבול עלולה לגרים למסח יריות מעברו השני.

אם הפעם היתה העטישה חזקה יותר, הש מיצה הר רם ויתר, הרי גרם לכך המצב הרע והולך של הגוף הלאומי הישראלי על הבמה הבינלאומית. מאז הכרזת ברית-המועצות מלחמה על הציונות ועל מדינת-ישראל, הרי גישו כל ארצות ערב בתחרות הגזיבת והר לכת של שני הגושים הבינלאומיים על חסי דיהם המסוקסקים. הרגשה זו יוצרת תנאים אקוסטיים נוחים מאד להגברת קולות-נפץ. גם מדינת ישראל מרגישה בכך, נאלצת ל- הגיב ביתר חריפות כדי להספין את כוחותיה בעולם ההולך ומצטנן.

איש ירד ממוסרם. היה זה כמעט סמלי שדוקא ברע זה ירד ראלף באנץ מי המטוט בלוד, שפע חיוכים לעבר דוד בן-גוריון הי מתנסש במלון ליד תלאביב, אחרי ששפע חיוכים דומים לעבר הליחה מוחמד נגיב. באנץ גשאר הסמל היחיד לשלום מרחבי, הודות לסבלנותו הבלתי-מוגבלת ישכנו סקי דים וקצינים וערכו את הסמיכי שביתת הגושק. הוא קיוה שהסכמים אלה יוחלפו באחד הי ימים בשלום-אמת. אולם שלום זה רחוק עתה יותר משהיה אי פעם.

אין ספק שמדינת ישראל החמיצה הודמנות בלתי-חוזרת ליוום-שלום, כשעוד כוחה (הי יחסי) על הפסגה. ככל שחולשותיה ייר גלוי יות, פוחתים סיכויי השלום, וככל שסיכויי השלום טוחתים, גובר הצורך להחזיק מערי- כת בטחון יקרה.

אין פירוש הדבר שחטרים גם היום יסור דות במרחב הרוצים בשלום עם ישראל. ארי למ גם הם מעלים מהי פעם את תנאי השלום אנשים שבאו לאחרונה במגע אישי עם יסור דות אלה הביעו את הדעה שעתה תנאי המי- נימום הם: שיבה לגבולות החלוקה שנוקבעו על ידי ארי"ם, תשלום פיצויים הוגנים לפלתי- סים, החזרת חלק מהם לישראל.

לא היה כמעט איש במדינת ישראל שהיה מוכן לשלם מחיר זה. לסיכך היה ברור ש- המוקשים על פסי הרכבת (וכל הגירים להם י:הגובע מהם) ירבו בחודשים הקרובים. דומה שהאזרח הישראלי השלים עם מחשי- בד זו. על כל פנים, כשצעקו כותרות העתור- גים על מעשי המלחמה, על מברקים מצלי- צלים והכרזות תוקפניות משני עברי הגבול, לא הגיד האזרח עפעף, הסתפק במיהוק כארי- לו המדובר באינצידנט על הגבול המפרידי בין צילי וארגנטינה.

מפלגות

קול פורא במפא"י

(ראו שער)

הנער שעבר את הרי קחוק בדרכו דרומה, לא עורר תשומת לב מיוחדת. הוא הלך בי רגלי, נסע במכונית, רכב על סוס. באותם הימים של 1920, ימי מלחמת האזרחים והי מהפכה, נודו צעירים רבים כמוהו על ארמת רוסיה. איש לא הפריע לאליעזר ליבנשטיין, בן ה-18, להגיע לגבול גיאורגיה ההררית, לעברו בדרך לארץ-ישראל. אליעזר היה שייך לקבוצה יותר גדולה של אנשי החנוך, שעמדו אף הם לעבור לאי- רץ. אולם הקבוצה התמהמה, לאליעזר לא היתה סבלנות. הוא החליט כי ההעצה כוזבת. הוא הלך לפני המחנה, הגיע לבדו. שלא מדעת, היה זה מעשה נבון. כי מרי- בית הקבוצה נטלה בידי מורי-דודן פושעיים, שהובילו אותה למקום עזוב, שחטי את מרי- ביתה ושדדו את רכושיה. שרידה עזבו את הקחוק, הגיעו ארצה דרך איטליה.

היתה זאת פרשה אופיינית למדי לחינו של מי שהיה היום אליעזר ליבנה, חבר-הכני סח ה-25 מטעם מפלגת פועלי ארץ-ישראל. הוא רצה להגיע למקום לפני רצו להגיע הכל. אולם הוא הלך לבדו, לפני הרוב. **הסכם פורדי עם בלי.** גיי. בתור שכזה תופס אליעזר ליבנה מקום מיוחד במינו בי- אותו יצור-ענק הקרוי מפא"י. הוא אידיאול- לוג, הוגה-דעות. הוא מתחב דרכים, הוא

בן-גוריון, תכסיסן מובהק, נמצא לרוב בי מוקדם במקום שם נמצא רוב המפלגה. הרפתקן מסוכן. כך קרה, למשל, כי סוף שנות ה-30. ליבנשטיין, שפרש זה עתה ממשק עין-חרוז, בו היה חבר כמעט מיום היווסדו, נסע לאנגליה, הגיע לכלל מסקנה

מנהל תעמולה לדעות. לרוב אלה דעות אפי- קורסיות מאד, בלתי-מקובלות על הכלל. ארי למ בצורה משונה, כמעט מיסטרית, מגיע הכלל לבסוף לאותה דעה. "אם אתה רוצה לדעת מה יעשה בלי. גיי. בעוד שנה, קרא את אשר כותב ליבנה הי



שלוש פעמים מפא"י: ליבנה, ארגוב ודוד הכהן כל אחד דואג רק למיפננו



הבנות בבית: מאיה ודבוריק ליבנה הנוער אינו רוצה לשלוט

שדחיפה מסוימת תספיק כדי לשכנע את ה- בריטים להסתלק מארץ-ישראל. נגד הספר הלבן, דרש לנהל מאבק מזוין נגד האנגלים, לא דחה אפילו אפשרות של שיתוף פעולה עם אצ"ל.

הדעה, שאפשר לנהל מאבק מזוין נגד ה- אנגלים, הדהימה את רוב המפלגה. האם יכול הישוב הקטן להתמודד עם האימפריה הא- דירה? האם לא יהרסו האנגלים כין לילה את כל נקודות ההתישבות? ליבנה נראה כהרפתקן מסוכן, קל-דעת וחסר אחריות. אולם גם ברל כצנלסון (שיסד אז את קול-ישראל הבלתי-חוקי) ודוד בן-גוריון הגי- עו לבסוף לאותה דעה, גיבשו מסביבם חלק גדול מן המפלגה. התנגדו להם יוסף שפרינ- צק, אליעזר קפלן ודוד רמז (כשמששה שרת תופס, כדרכו, מקום באמצע). אך כעבור כמה שנים, בתום מלחמת העולם השנייה, נוצרה תנועת-המרי-העברית - בדיוק כמו שניבא ליבנה שש שנים לפני כן.

האגודה המקצועית הגדולה. כדי להבין את התופעה ששמה ליבנה יש להבין את התופעה ששמה מפא"י.

כלפי חוץ מופיעה המפלגה בשנים האחר- רונות כגוף אחי, בריה משוריינת שאין בה לכאורה ויכוחים קשים וניגודים סוערים. ארי למ למעשה שונה המצב מאד. אמנם, אין בה סיעות המשמיצות אישה את רעותה, כנהוג, למשל, במפ"ם או בהפועל-המזרחי. אך המפלגה דומה לאגודה מקצועית גדולה של מנהלי מוסדות ומפעלים, אשר כל אחד מהם לוחם למען האינטרסים של המפעל שלו, לעתים נגד האינטרסים המנוגדים של מפעל אחר.

לוי אשכול, גובר הסוכנות, לחם למען האינטרסים של הסוכנות נגד האוצר של ממשתל-ישראל, דרש מן הממשלה מחיר גבוה עבור הדולארים שנואספו באמריקה. ארי תו לוי אשכול, כעבור שנה, בתור שר הי אוצר של הממשלה, לחם על ההיפך מזה, נגד הסוכנות. מנהלי החברות הכלכליות לוח- מים נגד מנהלי המגזר המקצועי, והוא הדין לגבי שרים, מנהלי מחלקות, מזכירי מועי- צות-פועלים.

הסוד הגדול של אחדות המפלגה בתהרוצי- צות זו טמון בפרט קטן: כל אנשי מפא"י, בכל החזיתות, יודעים שהמפלגה היא המכ- שיר התכליתי, אשר בלעדיו אבוד המסטר שהם כולם מעוניינים בו. לכן הם מסכימים כי קו המפלגה ייקבע חוץ התמודדות וקבי- עת יחסי-הכוחות, כטשרה עליונה.

משרות גבוהות, משרות נמוכות.

לכן אין אליעזר ליבנה חולם על הקמת מפלגה חדשה. להיפך, גם כשדעתו מנוגדת ניגוד מוחלט לדעת הכלל, יש לו הסבלנות לחכות כמה שנים עד שהרוב יסכים עמו. אומר הוא: "כדי להשפיע על המפלגה דרושות שתי תכונות: סבלנות ונכונות ל- וותר על משרות. מי שיש לו שתי תכונות אלה, וגם מידה מסוימת של כשרון, יכול להשיג מהמפלגה כמעט את הכל. הצרה היא, שרבים מהמדברים על מטרות גבוהות מוכי- גים להסתפק במשרות נמוכות, לסיים בזאת את דרכם. זה המצב בכל המפלגות!" לליבנה לא חסרה סבלנות, ואין הוא להוט אחרי משרות. אין פרוש הדבר שאין לו אמביציה. להיפך, אולם הוא יודע, שכדי להי גיע למטרה הגבוהה יש לחתר על הרבה משרות נמוכות בדרך - אף כשיש להן שם גדול.

בעיטה לשער חרש. מצב זה נתן לי- ליבנה את האפשרות לעשות משהו שהפך מומן בלתי-רגיל מאד במפא"י: להנות דעות.

למעשה שולטת מפא"י בישוב ובמדינה זה למעלה מ-20 שנה. כל ראשיה הטובים עוטי- קים במשהו, מנהלים משהו, מבצעים חלק קטן ממה שנוקא "השלטון". בחיר שכאלה יש להם אינטרסים ברורים. אין דעתם פנויה למחשבה מושטת, או בכלל למחשבה כו- ללת על המצב.

אפילו ראשי-הממשלה, הממלא לפחות שלוי של תפקידים, (המצריכים כל אחד את עברי דחו המלאה של אדם מוכשר וחרוץ), אינו נוטה לשבת כמה שבועות וליצור לעצמו תמונה כוללת וחדשה של דרכים חדשות ופתרונות חדשים.

זהו אסונה של מפא"י. היא מתגלגלת ככדורגל, שמישהו בעט בו בעיטה רבנית לפני שני דורות. הוא נתקל בדרכו בכל מיני עצמים משונים את כיוונו, פעם לכאן ופעם לכאן, אולם איש שביעט בו בעי- טה ישירה ומכוננת לשער חרש.

זאת בדיוק רוצה לעשות אליעזר ליבנה. **שמן לעגדת נכים.** השער שליבנה רוצה להגיע אליו אינו מקורי, רבים חולמים עליו, או לפחות מתמירים לחלום עליו. ארי

* פרישתו מעין-חרוז לא נבעה משיקולים רעיוניים. ליבנה החליט להתמסר כולו לפעו- לתו בהגנה, סבר, בניגוד לרוב פעילי ההגנה והמוסדות. שאין טעם לעשות כל הזמן בעיר וכחזור למשפחתו אחת לשבוע או לשבועיים. מאז התישב, בגבעתיים ליד תלאביב, עם אשתו ובנותיו - מאיה (מפני שנולדה בי מאי) 17, ודבוריק, 12.